

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

2026

LEDEN 2026

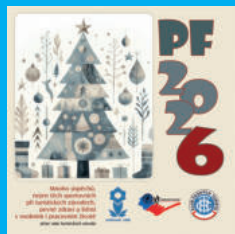
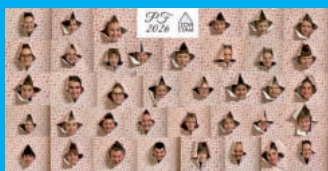

Foto: TOM Stopaři, Jirkov

leden 2026

OBSAH

str. 4	Dobročinné topinky, <i>Káča Hurtová, Renča Dvořáková</i>
str. 5	Dobré skutky, <i>Anežka Šubrtová</i> Tomík, tvor evropsky družný, <i>Václav Holý</i>
str. 6	Přechod Beskyd, <i>Vratislav Florián</i>
str. 7	Šikulové v Kamence, <i>Karel Popel</i> Skotské putování, <i>Vratislav Florián</i>
str. 8-10	O umění předat turistický oddíl, <i>Tomek Hurt, Martin Fišl-Čibi, Jura Kindůra, Anna Matějková</i>
str. 10	Když padá listí, <i>Žofie Králová</i>
str. 11	Za posledním puchýřem do Hlučína, <i>Monča Ticháčková</i>
str. 12	Rohanské Vánoce, <i>Anna Kleslová</i>
str. 13	Praktická dívka z šablón, <i>Marta Czucsová</i>
str. 14	Přespávačka v klubovně, <i>Martina Zdiarská</i>
str. 15	Pochod za Světlůskou, <i>Anna Bláhová</i>
str. 16	Putování po Nepálu, Chile a Argentině, <i>Zbyněk Báča</i>
str. 17	Cyklistika v extrémních výškách, <i>Milan Dědek a Zbyněk Báča</i>
str. 18	Lesní moudrost, <i>Josef Porsch-Ablákela</i>
str. 19	Plný podzim Prácat, <i>Karel Snětina</i>
str. 20	Vzdělávání u tomíků v roce 2026, <i>Standa Prais</i>
str. 21	Co bylo, <i>Tomáš Novotný</i>
str. 22	OHLASY
str. 23	FunTOM

Konec loňského roku mne zavedl do Uherského Hradiště. Měl jsem chvíli času, a tak jsem se vydal do zoologické zahrady. Bylo by to v mém věku možná trošku infantilní, pokud by to byla obyčejná ZOO. Hroši, makakové, hyeny či olgoj chorchojové jsou všude stejní, ne?

V Uherském Hradišti, přesněji v jeho části Staré Město, tam, co máme tomický domeček, mají **jinou zoo**. Kovovou. V areálu někdejšího pivovaru dnes sídlí osvětlená firma KOVOSTEEL. Obchoduje s odpadem, se železem - a pracují v ní evidentně šikovní a invenční lidé. Kus svého zisku neváhali věnovat veřejnosti formou vpravdě originální.

V jejich zoo se prohánějí krávy ze železa, sloni z drátu, plechoví lvi, žraloci, které byste pod mořem neradi potkali. Ze starých hasičáků tu mají celou medvědí rodinku, tamní stromy zalévají skvělé, staříčké, litinové pumpy. Na své si přijdou milovníci veteránů: hasičských aut, jeřábů, starých praček, pobavíte se plechovou domácí drůbeží. Z lávky nad areálem vidíte všechno pěkně z nadhledu a pak si můžete zajít na kávičku do vkusně pojednaného zázemi.

Milí tomíci, krom „železného“ zdraví vám v novém roce přeju krásné výpravy a na nich nadšená dítě. A kdo přijede do Starého Města-Sadů a přespí na naší základně, ten ať tu železnou krásu nemine.

Tomáš Novotný

Každoročně v prosinci pořádají dva českolipské turistické oddíly Dakoti a Chippewa Dobročinnou topinku. Ani letošní rok nebyl výjimkou. Ve spolupráci s přáteli dílů najdeme rodinu, která je v tíživé situaci a snažíme se ji finančně podpořit. Během adventu smažíme topinky na našich táborových kamnech Stella za dobrovolný příspěvek. Ten putuje právě vybrané rodině.

Letošní sbírkou jsme podpořili malou Lilli z Kamenického Šenova. Lilli se narodila s diagnózou vzácného genetického syndromu. Má za sebou náročnou operaci v zahraničí, která jí dala šanci na kvalitnější a svobodnější život. Její rodině však chybí peníze na rehabilitace a každodenní péči, a tak jsme chtěli pomoci.

Tomíci z TOM Chippewa smažili topinky hned první adventní víkend v ambitu vlastivědného muzea. Podávali je s pomazánkami a čajíkem.

Vedoucí a děti z TOM Dakoti pak zase rozložili svůj dobročinný stánek o tři týdny později během vánočního farmářského trhu a rozvoněli topinkami centrum České Lípy.

Tomíci z obou oddílů nabízeli topinky klasicky s česnekem, ale také s různými pomazánkami od vedoucích i rodičů oddílových dětí. Nebáli jsme se kolemjdoucí pohostit i naší bramboračkou a gulášovkou, které v chladném dnu zahřály. Jako bonus byl v naší nabídce čerstvý kváskový chlebič.

Hned 120 chlebů nám na akci dokázali upéci kamarádi z TOM Stopaři z Jirkova. Ještě jednou jim za ně moc děkujeme, i my jsme ochutnali a byly výborné.

Cílem akce je vybrat samozřejmě co nejvyšší obnos, který pomůže vybrané rodině. Ale zároveň je to i příležitost, jak se potkat a poklábosit během adventu s kamarády, rodiči tomíků, s bývalými tomíky nebo třeba i se samotným náčelníkem Asociace TOM.

To vše se nám letos dozajistě podařilo a ještě k tomu jsme pro Lilli a její rodinu vybrali krásných **72 024 korun**. Věříme, že jim tyto finance alespoň částečně usnadní život. A komu pomůžeme za rok? Uvidíme.

*Káča Hurtová a Renča Dvořáková,
TOM Dakoti a TOM Chippewa,
Česká Lípa*

Dobročinné TOPINKY

Dobré skutky

Tomíci během celého roku organizují i podniky, kterými pomáhají svému okolí. Věnují své nápady, energii a čas přípravě benefičních akcí, sbírek nebo jiných komunitních počinů. Pojďte se zapojit i vy se svým oddílem. Třeba vás inspirujeme!

Hned zkraje roku to bývá Tříkrálová sbírka. Organizuje ji Charita Česká republika a jako králové a kráčky s ní mají zkušenosti např. **TOM Chippewa** a **TOM Jeleni**. Prodávát žluté kyticky v rámci Českého dne proti rakovině vyráží do ulic **TOM Oftalmo** a letos i **TOM Poutníci** a **TOM Mravenci**. Během listopadu se tomíci připojují ke Sběrce ke Dni válečných veteránů, organizuje ji Paměť národa. Vlčí máky do klopý prodávají například **TOM Robinsoni** a **TOM Kulíšci**.

Tomíci už 14 let spolupracují s Nadačním fondem Českého rozhlasu. Dobrovolníci pomáhají při Nočních bžích pro Světlušku na trase a v zázemí. Dokonce také své lokální večerní běhy organizují. V Opavě již čtvrtým rokem **TOM KADAO**, letos úplně poprvé v Hradci Králové (**TOM Hraboši**). Pro Světlušku pořádají i různé pochody jako **TOM Kamínek Chropyně** a **TOM Divočáci**. Hezký nápad měli **tomíci v Mikulášovicích**, kde se vyrábí legendární nožíky „rybičky“. Nechali vyrobit krásné světluščí rybičky. Po nich se mezi sběrateli před Vánoci doslova zaprášilo.

Oddíly pořádají i své vlastní dobročinné akce, kterými podpoří buď vybranou organizaci nebo potřebného člověka. **TOM Otrokovice** s dalšími farníky připravili Misijní jarmark, prodávali své výrobky a dobroty, vyráběli budky ze dřeva a výtěžkem přispěli na vzdělávání v rozvojových zemích.

TOM Stopaři z Jirkova pořádali sousedské pečení chleba v jejich peci a příspěvky od účastníků věnovali Zlatým šípům na jejich novou klubovnu.

Děti z TOM Rokytá zorganizovaly zábavné odpoledne a vstupné z akce věnovaly projektu Pálí! nás to taky (prevence dětských popálenin). Adventní čas k dobrým skutkům vybízí, a tak **Trilobiti z Berouna** na vánoční schůzce vybrali dárečky pro zvířata a donesli je do blízkého útulku.

TOM Práčata Rapšach pekli perníčky pro Charitu z Třeboně. **TOM Sluníčko** už od září shromažďuje věci, které potěší na Vánoce děti v dětských domovech a v nemocnicích v Brně a okolí. **Tomíci z Čejkovic** předali dárky dětskému domovu ve Strážnici. **TOM Kulíšci** připravil výrobky, děti v Roztokách prodávaly a podpořili tak sbírku Ježíškova vnučata. A českolipská Dobročinná topinka **Dakotů a Chippewy**? Každoroční prosincová záslužná klasika! Děkujeme všem, kteří se do takové pomoci zapojujete.

Anežka Šubrtová,
členka předsednictva Asociace TOM

Tomík, tvor evropsky družný

Na začátku loňského roku jsme se společně s Markem Kuskovem vydali na ústředí Klubu slovenských turistů (KST) do Bratislavy. Tam jsme se setkali se zástupci vedení spolku, jmenovitě s předsedou p. Peterem Švecem, členem výkonného výboru Lubomírem Calpašem a předsedkyní mládežnické sekce Márií Maxiánovou.

Probrali jsme vzájemné vztahy i aktuální situaci v obou spolcích. Také možnost další spolupráci nad rámec turistických závodů, které fungují dobře již dlouhou dobu. Slovenské tomíky a turisty jsme pozvali na naše základny a přizvali je do Hořcové výzvy. Oni nás zase na jejich sraz do Lipťovského Hrádku.

Také se nám povedlo domluvit, že se vydáme do Němec. Pozvání jsme dostali od Deutsche Wanderjugend (DWJ) - sdružení mladých německých turistů. Celou akci pořádají v kontextu chystaného turistického festivalu EURORANDO. V březnu vyrazí patnáct mládežnických

tomíků do Johanngeorgenstadtu společně s Němci a Poláky. V září vyrazí ještě jednou, a to i s dalšími sedmi mladými tomíky z řad vedoucích. Obě setkání jsou v době psaní tohoto článku plně obsazená, a tak nám nezbývá nic jiného, než všem popřát, aby se akce vydařila.

Na sklonku roku jsme se ještě společně s Janou Homolkovou vydali do Znojma za Karlem Brouskem – zástupcem vídeňských Čechů, kteří se snaží ve Vídni udržovat komunitu s českými kořeny. Ti projevili zájem o konání vzájemných akcí mezi tomíky a jejich členy. Začínáme tedy ladit další možnou akci, kdy bude možné se pod hořcovou vlajkou opět vydat za hranice naší země (byť nedaleké)...

Václav Holý, TOM Hraboši,
Hradec Králové

Přechod Beskyd

Za čtvrté místo v Hořcové výzvě 2025 si naše děti vybraly přechod Beskyd. Netušili jsme, jak náročné to vše bude. Chtěli jsme, aby akce proběhla ještě letos, v aktuálním roce výzvy.

Dostali jsme kontakt na Zbyňka Báču, ostržilého horala a znalce tamních poměrů. Ten nás propojil s Martinem Stillerem, správcem chaty Prašivá. Podařilo se nám domluvit termín akce na podzimní prázdniny a přechod přes chaty Prašivá, Kamenitý, kterou nám později změnili na horský hotel Kozubová, až na chatu Skalka. Tam jsme naše putování ukončili. V týmu jsme měli malé děti – nejmladší Aniče bylo sedm let. Nejstaršímu, což jsem byl já, bylo šedesát, navíc jsem šel s čerstvě železným kolenem.

Vlakem jsme dojeli na zastávku Dobruška – Vojkovice. České dráhy neměly patrně svůj den. V Ostravanu byly tak pomíchány místenkové vozy, že jsme naše místa obsadili až za Kolínem. Prvním cílem byla chata Prašivá, samozřejmě na kopci, ale bylo krásně slunečno a podzimní barvy byly úchvatné.

Ještě jsme stihli otevřený dřevěný kostelík svatého Antonína Paduánského na Prašivě. Pravá horská chata, milý personál, vynikající jídlo a večerní posezení navodilo příjemné pocity.

Druhý den nás čekalo skoro dvacet kilometrů hřebenové túry. Hřebenová se jí říká proto, že vede po hřebenech. Že ty hřebeny jdou nahoru a zase dolů, se nikde nepraví. Počasí nám přálo, ale i tak jsme na Kozubovou dorazili skoro za tmy.

Cestou jsme přecházeli přes vrch Ropice, kde jsme míjeli sochu slovanského boha Peruna. Možná jsme ho nějak urazili básničkami či co, prostě následující den nám ukázal odvrácenou tvář Beskyd.

Kozubová je poměrně novým horským hotelem v těsné blízkosti stejnojmenné rozhledny s kostelíkem. Večer jsme měli k dispozici pěknou společenskou místnost. Ráno, po snídani, nám ochotně zapůjčili klíče od rozhledny v recepci hotelu.

Čekala nás trasa z Kozubové na Skalku. Museli jsme hned na začátku cesty uvolnit cestu, když ovčáci hnali dolů do údolí

tři sta ovcí. To byl taky zážitek. I kvůli počasí jsme pozměnili trasu, ne po hřebenech, ale údolím přes vísku Dolní Lomná. Celou cestu foukal ledový vítr a dost přišlo. Pro mlhu nebylo vůbec nic vidět. Jeden člen výpravy si navíc zvrtnul kotník. Pan správce pro nás ochotně dojel dolů do Lomné a odvezl nahoru na chatu Skalka.

Na Skalce byli opět všichni velmi vstřícní a ochotní. Jsou zde skvěle zařízení na psí počasí. Na chodbách jsou sušáky bot i pláštěnek. A nic není problém. Třeba teplá polévka pro všechny, byť nebyla předem objednaná.

Poslední den nás čekal už jen sestup ze Skalky do údolí, do Jablunkova a potom do Návsí, odkud jsme jeli přímým vlakem do Prahy.

Výpravu hodnotím jako výjimečnou a úspěšnou. Zvládli jsme skoro padesát kilometrů a nastoupali 1.620 metrů nahoru a sestoupali 1.420 metrů dolů. Měli jsme štěstí na samé příjemné lidi. Všichni správci či provozní byli na chatách velmi ochotní a vstřícní. Vše jsme zaplatili jedinou fakturou. Budete-li uvažovat o podobné výpravě, určitě se obraťte na Zbyňka Báču a na Martina Stillera. Zasloužili se o to, že vše vyšlo a klaplo na jedničku.

*Tratislav Florián-Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem*

Šikulové v Kamence

Na tradiční podzimní prodlouženou víkendovku letos vyrazili tomíci z oddílu Šikulové o prázdninách na konci října. Tentokrát využili pohostinnosti asociací základny v Kamence v Oderských vrších a jejího milého správce.

Jediným drobným kazem celé expedice bylo mírně nepříznivé počasí, zejména to pondělní. Déšť a víchř si zahrávaly s náladou účastníků, nicméně se jim pokazit nepodařilo.

Malí i velcí Šikulové navštívili zámky Raduň a Hradec nad Moravicí, zříceniny hradů Vikštejn a Kružberk, Bezručovu a Těchanovickou vyhlídku, bývalou Weisshuhnovu rozhlednu. Také jsme se toulali národním geoparkem „Krajina břidlice“ a průběžně pilně trénovali na turistický závod – hlavně na kontrolu dřevin.

Večery v příjemném, parádně vybaveném a útulném prostředí základny pak tomíci trávili mimo jiné stolní hrou z prostředí turistických závodů „O sto šest“ či zkouškou odvahy, kterou děti pro dospělé připravily.

*Karel Popel,
TOM Šikulové, Kralovice*

Skotské putování

Cílem naší zahraniční výpravy bylo severní Skotsko. Chtěli jsme vypátrat, jak je to vlastně s tou lochnesskou příšerou.

Výpravu jsme zahájili v Edinburgu, hlavním městě Skotska, kde jsme navštívili hrad a prohlédli si korunovační klenoty. Na každém rohu ve městě vystupovali dudáci jako „potulní muzikanti“ ve svých krojích. Tóny jejich nástrojů mi ještě dlouho zněly v hlavě. Ubytovali jsme se v městečku Inverness, které je nedaleko jezera Loch Ness. Jezero Loch Ness je druhým největším jezerem ve Skotsku. Proslavilo se díky svému údajnému obyvateli, nejznámějšímu kryptozoologickému zjevení, lochnesské příšeře, tzv. Nesii. Zdejší interaktivní centrum s výstavou věnovanou příběhu o Nesii jsme absolvovali stejně jako následnou projíždku motoro-

vým člunem po jezeře. Žádnou příšeru ani jiného živočicha jsme na vodní hladině neviděli. Prošli jsme si tedy alespoň typickou zříceninu skotského hradu, hrad Urquhart na břehu jezera. Další den jsme strávili na pobřeží Severního moře, nedaleko městečka Fortrose, kde jsou skvělé podmínky pro pozorování delfinů obecných, kteří zde za přílivu loví ryby a často je lze spatřit, jak si hrají v proudech.

Tečkou za návštěvou Skotska byla návštěva fotbalového stadionu a muzea slavného fotbalového klubu Glasgow Rangers FC.

*Vratislav Florián-Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem*

O umění předat turistický oddíl

Na sněmu ve Frýdlantu nad Ostravicí proběhl jeden z kulatých stolů na téma nástupnictví v oddílech. A bylo to skvělé sezení! Tolik myšlenek, tolik způsobů, tolik pohledů – velmi rozmanitých i navzájem se vylučujících. Jsme pestrá společnost turistických oddílů, a to je dobře!

I po akci samotné se občas k tématu někdo vrátil, doptával či se jinak zajímal, jak to jinde mají. Proto jsme se na téma zkusili podívat znovu. Co třeba na sněmu zaznělo?

Chcete nové hlavní vedení? Vyberte ideální osobu, která umí tmelit ostatní v týmu vedoucích. Stávající vedoucí by měl/a ostatním postupně odkrývat, co vše jeho/její práce obnáší, umět delegovat své činnosti na jiné. Zasvětit je do tajů vedení oddílu, ale dát jim tím i prostor k vlastní realizaci. Ideální je, když má onen/ona hlavní partnera či partnerku, který/á taky žije oddílem.

Máte v oddíle mládežníky? Skvělé, protože práce s nimi je kardinální! A toto i díky systému vzdělávání v asociaci máme usnadněné – letní táborové školy, všemožná školení či instruktorské kurzy umožní postupně probíhat do věku zralejšího, kdy je možné více zodpovědnosti převzít.

Co jim může pomoci? Třeba to, že stávající vedoucí včas oznámí, že by rád/a předal/a vedení oddílu. Je tak čas se zaučovat, postupně přebírat činnosti, komentovat, měnit, a hlavně zjišťovat, co práce ve vedení oddílu obnáší. A rozhodně pomůže, když bývalé vedení zůstane do určité míry zapojené – pro obě strany. Jedna strana se může kdykoliv poradit, má v některých situacích možnost krytí zad, a druhá zůstane ve své srdeční záležitosti ukotvena, po odchodu nezahořkne, protože vidí, že oddíl dál funguje.

Výčet toho, co hlavní vedoucí musí umět zvládat, by byl dlouhý. **Dokážete si představit, že by všechno to, co dělá stávající skvělý vedoucí, někdy i po desítky let, spadlo v jeden moment na jednoho mladíka či mladici?** To asi nechcete. Jak ale z toho ven? Rozdělením práce na menší celky (komunikace, schůzky, organizace výprav, finance, ale třeba oddělení vedení tábora od vedení oddílu). Rozdělením činností nepadne tíha na jednoho člověka a každý, kdo dělá novou i třeba sebemenší věc pro oddíl, získává zkušenosti. Za rok toho zvládne více.

Zaznělo i to, že je umění včas ustoupit a přenechat vedení v rukou jiných. A čím dříve, tím lépe, neboť příprava nového ve-

dení chce čas a energii, která s věkem ubývá. A pokud někde i sebelepší vedení trvá věky, časem se nemusí najít nikdo, kdo by chtěl dotyčného či dotyčnou nahradit. A možná že ten ideální člověk odešel z oddílu už dávno předtím, nenašel uplatnění.

Kulatý stůl byl plný myšlenek. Rozhodně jsem nezapsal všechny. Ještě bych rád ale uvedl myšlenky závěrečné – hlavní vedoucí má být ten, kdo umí rozdělit práci, výpravu, den na táboře mezi vedoucí či instruktory. Vše řídí, ale ostatní tak učí zodpovědnosti. Postupně se vybuduje tým, který ho dokáže nahradit. Tito mladí by si ale měli uvědomit, co oddíl pro dlouholetého vedoucího v životě znamená. Je to pro něj věc velmi emoční.

Když bývalý vedoucí vidí, že oddíl funguje i bez něj, může být právem pyšný, že odvedl dobrou práci, oddíl bez něj nezanikne.

Přečtěte si tři pohledy třech oddílových vedoucích. Nejen v těchto oddílech se předání povedlo a oddíl pokračuje s neztenčenou intenzitou dál. Nechte se inspirovat...

*Tomek Hurt,
TOM Dakoti, Česká Lípa*

TOM Hvězda severu

Jmenuji se Martin Fišl a ve Hvězdě Severu mi říkají Čibi. V letech 1999-2025 jsem byl v oddíle hlavní vedoucí. Hvězdu Severu tvoří dohromady přes 50 chlapců ve věku 6-30 let. Ti nejstarší z nich se aktivně podílejí na organizaci chodu oddílu – pomáhají jako správci tábořiště, správci skladu, nebo organizují mladším klukům celoroční a táborové hry.

Předat oddíl jsem se rozhodl hned z několika důvodů. Zásadní byl pro mě pocit, že nedokážu obohatit oddílovou činnost o nové nápady. Současně se začala tvořit parta kluků, kteří chtěli stále pomáhat a zůstávali v oddíle. Tenkrát byli ve věku kolem patnácti let, tak jsem na ně mohl začít klást větší množství práce a důležitějších úkolů. Postupně jsem je seznámil s účetnictvím, způsobem vedení oddílu, tvorbou pozvánek na akce a dbal na jejich důslednost a dotažení věcí do konce. Někteří kluci znali tento způsob práce už z domovů, jiní se jej musejí postupně učit.

Vedení oddílu jsem předával postupně, pomalu a nenásilnou formou. Kluci vlastně nevěděli, že by jednou mohli oddíl převzít, vykrystalizování nového oddílového vedoucího trvalo několik let. Kluci museli postupně zdolat jednu překážku za druhou: komunikaci s rodiči, výběr peněz na akce, včasné platby faktur a vyúčtování dotací, práce s bankou, příprava na oddílové rady, řešení problémů se členy, rezervace chat na vícedenní akce.

Hlavní vedoucí musí mít promyšlený dlouhodobý plán, co s oddílem dělat, kam ho posunout a jaké kroky s oddílem zamýšlí v dlouhém časovém horizontu. Přes tři roky trvalo, než se objevil někdo, kdo by byl schopný si s těmito úskalími poradit a ani já jsem do poslední chvíle nevěděl, zdali je to ten pravý člověk. Dnes už mohu hrdě a s radostí prohlásit: *Oddíl je ve správných rukou!* Devatenáctiletý člen oddílu Josef Fiala zvaný Jizva, jak u nás říkáme hlavnímu vedoucímu, můj nástupce, mě střídá u kormidla.

Oddíl má svého nového náčelníka, ale i po předání se zde občas vyskytují, snažím se mu být oporou. Záleží mu nejen na mém názoru ale i na názoru ostatních. Nebojí se přijít si pro radu, nebo se zeptat, jak bych danou situaci řešil. Uvědomuje si, že tímto přístupem se může dále učit, což je klíčové pro bezproblémový chod oddílu. Myslím, že oddíl bude na několik dalších let skvěle zajištěn. **Jizvo, hodně štěstí. Vytvrvej!**

*Martin Fišl-Čibi,
TOM Hvězda Severu, Brno*

TOM Orion

Od založení oddílu Orion jsem jej vedl v tandemu s tehdy ještě instruktorem, Smolem. V dubnu 1984 mi přišel povolávací rozkaz a dva roky rozvíjel Orion Smol s podporou dorůstajících zakládajících členů. Těšil jsem se na opětovnou spolupráci po mém návratu, ale přišla studená sprcha. S odůvodněním, že to už nezvládá, se Smol ze dne na den rozloučil s oddílem a angažoval se jen v partě oddílových veteránů. Bez Smola ztratili motivaci pro oddíl i jeho dosavadní pomocníci a pro mne začalo budování nového týmu od nuly. Po čase však oddíl svou činnost utlumil.

V roce 1998 se do probouzení z hibernace zapojilo několik bývalých členů, nikdo však s tím, že by oddíl táhl v roli hlavního vedoucího. O pár let později se dvojice instruktorů nabídla, že zkusí vést oddíl místo mne, což jsem uvítal. Po několika měsících se počet účastníků výprav zredukoval o polovinu a činnost skomírala. A tak jsem se do vedení oddílu pustil znovu naplno.

Asi žádný vedoucí si nepřeje, aby oddíl, který léta spolutvořil nebo přímo táhl, jen tak zanikl. Zkušenost velí, že nový vedoucí se v takovém případě může hledat roky, protože *Hlavní vedoucí je ten, který oddíl táhne a nenechá ho padnout ani za cenu občasného upozaděání svých osobních zájmů.*

I když v oddíle vyrůstá velice schopná a nadaná omladina, přichází chvíle, kdy jejich volný čas pohltí profese, rodina, jiné koníčky a aktivity nebo se zkrátka vytratí motivace. Každá další generace žije a vyrůstá v jiných podmínkách s jinými životními zkušenostmi a některým postojům nebo zásadám *starochů* často nerozumí, i když v oddílu zdárně vyrůstala pod jejich vedením. Ale když už se konečně najde člověk patřičných parametrů, který má ambice převzít vedení oddílu – ne jen dočasně, ale na dobu neurčitou, musí se staré vedení (vedoucí) rozhodnout, zda mu

přenechá prostor pro seberealizaci i za cenu změn, které v oddílovém směřování pravděpodobně nastanou. **Dobré je vyjasnit si, které změny v linii oddílu zohledňují dnešní podmínky, a které by naopak byly popřením dosavadních oddílových zásad – principů, tradic a zvyklostí.**

V oddílu Orion probíhá generační výměna spontánně, evoluční cestou. Smíšek, který v roce 2013 ukončil aktivní členství, protože všichni vrstevníci se rozešli na učiliště, internáty nebo je pohltily jiné zájmy, se po 5 letech opět zapojil do organizace tábora a už ve vedení zůstal. Umění jednat s lidmi, manažerské zkušenosti, obliba v kolektivu a obětavost pro oddíl jej předurčily do čela party vedoucích.

Vše začalo na táboře, kdy jsem se jako hlavní vedoucí musel vracet dodělat termínované záležitosti, a tak bylo třeba ustanovit zástupce vedoucího tábora. Od psaní a vyhlášení denních rozkazů byl krůček k další agendě, organizaci a logistickému zajištění stavby a bourání tábora, protože *Jura pořád někde nebyl*. V průběhu roku pak bylo třeba zajišťovat víkendovky, když byl Jura v nemocnici atd. Před

třemi lety jsme tedy rozšířili oficiální vedení oddílu na tři statutáry, aby v případě potřeby mohl za oddíl jednat a podepisovat Smíšek. Podobný postup předpokládáme dříve nebo později u oddílového účetnictví a věcí souvisejících.

Popsaný původně spontánní postup se zatím osvědčil, a tak nyní dáváme prostor pro organizaci dílčích akcí a výprav nově dorůstajícím vedoucím. Nejvíce zkušeností získají vlastní praxí. Postupně se tak snažíme rozkládat zodpovědnost, aby neležela pouze na hlavním vedoucím; čím více lidí se na chodu oddílu podílí, tím menší díl práce na každého padne, a tedy se bude věnovat oddílu raději, protože to nebude muset dělat na úkor povinností v osobním životě. Mladé instruktory zapojujeme do tvorby programu pro děti, a po tom, co odrostou, také do provozních záležitostí oddílu. Nové potenciální nástupce se rovněž snažíme protočit v táborových školách a podobných akcích, protože kdo ví, kolik let zase budeme čekat, než se vyskytnou znovu takové plodné ročníky.

Těžko odhadnout, jak dlouho budou dnešní vedoucí ochotni věnovat svůj čas naplno oddílu. *My staroši* se jen můžeme snažit je „senilním přístupem“ neodrazovat a doufat, že se prosadí taktním způsobem.

za přispění Juráše zapsal
Jura Kindura,
TOM Orion, Hlučín

Když padá listí aneb podzim u Bobrů

TOM Světlušky

Náš oddíl dlouho fungoval pod vedením zkušených vedoucích. Zároveň však dorůstala vrstva nových mladých vedoucích. Měli spoustu nových nápadů a návrhů, které nebyly vždy v souladu s pohledem starších.

Poměrně náhle pak odešli všichni starší vedoucí. V oddíle tak zůstala skupina mladých lidí, kteří byli sice do vedení nadšení, ale v některých ohledech nezkušení. V této náročné situaci se jediná, která byla již plnoletá ujala role hlavního vedoucího, funkci však brzy předala tehdy osmnáctileté Brambi. Ta se nové zodpovědnosti nezalekla a podařilo se jí dát oddílu jasnou strukturu a zefektivnit jeho fungování. Brambi vedla oddíl šest let v průběhu svého studia na vysoké škole.

Když se u nás opět začala tvořit nová generace, Brambi se rozhodla oddíl předat. Díky lepší komunikaci a přípravě vše proběhlo v mnohem větším klidu. Své přání konzultovala se mnou, příští novou vedoucí, zhruba s ročním předstihem. **V průběhu tohoto přípravného roku jsem měla možnost přihlížet a pomáhat jí při vyřizování agendy hlavního vedoucího. Postupně jsem se tak dozvíдалa, co mě vlastně v této roli čeká.**

Oficiálně jsem roli hlavního vedoucí přebrala ve svých devatenácti letech. Tehdy jsem nastupovala na vysokou školu. Ačkoliv jsem prošla přípravou, první rok byl pro mě hodně náročný. Zorientovat se ve všech povinnostech, v hlídání termínů, komunikaci s rodiči apod. není snadné. Brambi mi však celou dobu zůstala oporou. Kdykoliv jsem s něčím potřebovala poradit nebo pomoci, věděla jsem, že se na ni mohu obrátit. Dodnes mi pomáhá s vedením oddílového účetnictví.

Tak se u nás v oddíle stalo tradicí, že hlavním vedoucím se stává mladý člověk po dobu svých studií. Já v tomto duchu ráda budu pokračovat. Myslím, že tato pravidelná obměna hlavního vedoucího

přináší oddílu i těm, kdo si tím prošli, mnoho dobrého. V týmu vedoucích se tak udržuje příjemná atmosféra plná nových a neotřelých nápadů a myšlenek. Zároveň je tím zajištěn stálý posun oddílu směrem vpřed.

Zavedený systém obměny pomáhá udržovat u práce s dětmi dospívající, pro něž by prostředí dětských her mohlo ztrácet svou hodnotu. Mohou si vyzkoušet převzetí části zodpovědnosti třeba jako rádci družinek nebo zapojit svoji tvořivost tím, že na schůzce připraví a zorganizují hru.

Jistá jsem si také tím, že novým šéfům oddílů tato role přináší spoustu nových podnětů k vlastnímu rozvoji. Mít možnost si vyzkoušet převzít tak velkou zodpovědnost za fungování celého oddílu na všech schůzkách, výpravách, táborech, výjezdech do zahraničí a dalších akcích je pro mě jednou z mých nejceněnějších životních zkušeností.

Věřím, že má smysl hlavního vedoucího jednou za čas obměnit, aby oddíly byly stále tím místem plným nových zážitků, smíchu a radosti, cenných životních lekcí i přátelství na celý život, pro které si oddílů tak vážíme.

Anna Matějková–Panda,
TOM Světlušky, Praha

Na letošní „Podzimce“ jsme se vydali objevovat Třeboňsko. Pětidenní prázdniny byly opravdu hodně deštivé, ale to nás neodradilo od výletů, po kterých jsme se celí zmoklí usušili u týmových her. Libor se ukázal jako dobrý vedoucí a zachránil tonoucí dítě z kaluže.

V polovině listopadu nastal čas na zamčení Berounky. Po odpolední hře, která se trochu proměnila ve zmatené pobíhání po Berouně, během které jsme přece jen našli klíč od Berounky, jsme si zapálili lampiony a vydali se s nimi na vodu. Po večeri připravené na ohni jsme přespali v klubovně.

Vánoční čas jsme se rozhodli věnovat starým lidem v domově seniorů TGM v Berouně. Poté, co jsme si v pátek udělali vánoční besídku s filmem, dárky a večerí, jsme v sobotu zazpívali vánoční a táborové písničky seniorům a s těmi, kteří měli zájem, prohodili pár slov o našem oddílu a o dobrodružstvích, která jsme v posledních měsících zažili.

Žofie Králová,
TOM Bobr, Beroun

Za Posledním puchýřem do Hlučína

Akci Za Posledním puchýřem každoročně pořádá Klub českých turistů, jehož jsme součástí. S organizací celé akce pomáhal hlučinský oddíl Zálesáci, v čele s Honzou Říčním a Aničkou M. Vitalovou, kteří nás po dobu pobytu hostili v ZŠ Rovniny. Dorazily i další oddíly: Sisahapa, Čmoudík, Maracaibo. Každý měl podobně rozdělený program jako my, ale hlavní aktivity – Vyzvědači a pochod Hlučínskem, byl společný.

V sobotu po příjezdu jsme se rozdělili na mladší a starší a celý den jsme strávili poznáváním Hlučína. Mladší vyrazili po stopách uprchlého vězně a hledali dávno ztracený recept na legendární dort. Putování je zavedlo až do vyhlášené kavárny a cukrárny v centru Hlučína, kde jsme se pěkně za namáhavé putování odměnili.

Starší si dali 8 km po Hlučíně s distanční hrou s QR kódy. Potkali jsme se u nedaleké Štěrkovny, kde jsme si všichni objeli jezero na koloběžkách. Když se starší dozvěděli o té hře Sacharin (tak se totiž jmenovala), vyrazili na ni ještě před setměním rychle taky.

Večerní hra se jmenovala Vyzvědači. Tajně jsme doufali, že by Kadao mohlo hrát proti ostatním oddílům, ale bylo nás o dost více než ostatních, takže nás rozdělili, a nakonec byly tři týmy, které proti sobě bojovaly. Hlučín tak dobře neznáme, ale zvládli jsme to se ctí a z výhry se radovali všichni Kadaáci z červeného týmu.

V neděli ráno jsme vyrazili na pochod dlouhý 20 km, který nás vedl přes oblast Landeku až k Šilheřovickému zámku, kde jsme potkali **nenážranou kozu**. Některým sežrala svačinu, takže nám nezbyvalo nic jiného než se zase občerstvit v místní úžasné medárně. Dál jsme putovali kolem několika opevnění a bunkrů. Opevnění Alej jsme měli možnost i prozkoumat s průvodcem a již značně znavení a trochu promrzlí jsme dorazili k opevnění Jaroš, kde na nás a všechny další turisty, kteří se na pochod vydali stejnou trasou, čekalo občerstvení v podobě špekáčku a teplého

čaje. Starší to pak ještě doběhli do Hlučína, mladší se staršími vedoucími jeli autobusem. Ale štreka to tedy byla pro všechny pořádná, máme to i potvrzeno razítky, která jsme po cestě obdrželi a odznakem Klubu českých turistů, na památku tohoto pochodu.

Večer byl krásný táborák s písničkami na přání. Starší kluci šli spát tentokrát později, protože se čekalo až do půlnoci, kdy bude mít Dan narozeniny. Ostatní to s ním oslavili až v pondělí dopoledne. Díky za to, že pro nás všechny vzal i las-kominky. Řekl, že v oddíle ještě dlouho vydrží. Tomu jsme hodně rádi, protože je skvělý instruktor.

Pondělní počasí nám pokazilo možnost odběhnout si turistický závod, takže jsme se místo něj koukali na filmy z akcí zúčastněných oddílů. Pak jsme pouklízeli celou školu a vyrazili za ostatními. Byl to bezvadný společný víkend!

Monča Ticháčková-Tygrík,
TOM KADAO, Opava

Rohanské Vánoce

V pátek jsme se vydali na vánoční výpravu do Vrchu na chalupu Pevnost. Autobus měl poruchu, a tak jsme se hned v pátek zpozdlili o hodinu, ale naši hobiti všechno skvěle zvládli a statečně čekali i v zimě.

Na chalupě nás přivítaly známé tváře ze Středozemě, které už známe z letošního tábora. Pipin a Smíšek se hned chopili programu a zatancovali nám dokonce na stole. Hobiti se rozdělili do čtyř týmů – Frodo, Aragorn, Pipin se Smíškem a Faramir. Jejich úkolem bylo postavit tu nejhezčí hobití noru a vyrobit deset perníkových ozdob na stromček.

Druhý den ráno jsme se nasnídali čerstvou vánočkou a výborným kakaem. Poté hobiti pokračovali v lepení nor a zdobení ozdob. Následně nás navštívil Aragorn, který nám přečetl dopis od Gandalfa s prosbou o pomoc. Elfové nebudou moci zůstat ve Středozemi, pokud nenajdeme sazeňičku speciálního stromu nesoucího světlo. V Rohanu vědí, kde sazeňičky rostou, ale nejdříve jsme museli absolvovat dopolední vánoční sportovní turnaj, abychom si vysloužili nápovědu.

Soutěžilo se v překážkové dráze na koníčkovi, v doručování rohanských vánočních zásilek a ve vánočním přetahování lanem. Po soutěžích se hobiti šli domů ohřát a čekala je vydatná polévka z červené čočky. Po krátkém odpočinku jsme se přesunuli ven, kde hobiti na oplátku pohostili rohanský lid. Připravili punč a trdelníky s kokosem, skořicí nebo kakaem.

Díky hádance pak každá družina našla sazeňičku Stromu světla, kterou k večeru předali elfům a Legolasovi. Díky tomu jsme mohli prožít nádherný rohanský štědrovečerní večer s výbornou večeří a třemi tradicemi:

1. cinkání rolničkami – aby se zaručil mír v Rohanu,
2. vázání mašliček na rohanské koně – ty splní jedno přání,
3. předání šťastného perníčku kamarádovi po pravici – ten zaručí věrné přátelství na další rok.

Po vydatné večeři hobiti rozbalili dárčky, prezentovali své hotové nory a zpívali s naší skvělou kapelou – díky Bajo, Míšo, Vojto, Vlku a Boromire!

V neděli nás čekala už jen snídaně, balení a vánoční bingo se soutěží o super sněžitko. Vánoční výprava je vždy kouzelná – má v sobě magickou atmosféru a hlavně se nás vždy sejde velká parta skvělých lidí. Tak příště zase.

Anna Kleslová,
TOM KADAO, Opava

Praktická dívka z šablon

Děkujeme za možnost zúčastnit se **projektu šablon**. Dost dlouho nám trvalo, než jsme se k tomu rozhodli. Projekt jsme zahájili poslední listopadovou nedělí a nazvali jsme ho Praktická dívka. Z dívky ohrožené školním neúspěchem jsme udělali tvář projektu. Jen to, že je tvář projektu, jí strašně pomohlo.

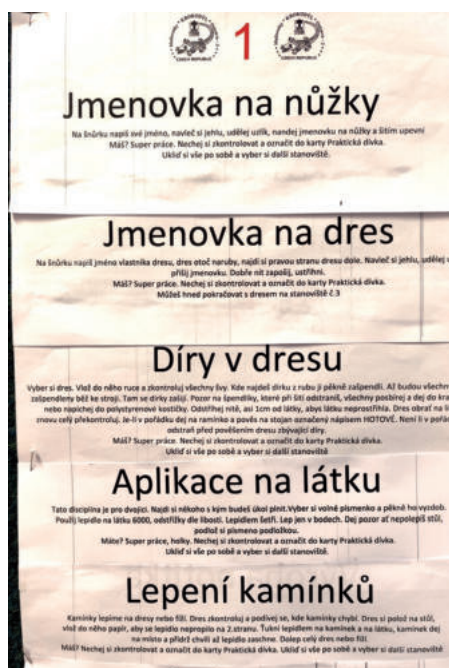
Cílem projektu je přidat do programu oddíl workshopy spojené s údržbou oděvu: – zašít prasklý šev, přišít knoflík, přišít na tričko patent a **protikus na kalhoty, aby se nevyhrnovaly**, ušít si vizitku na své nůžky, něco užitečného si vyrobit, přizdobit si tričko kamínky nebo si všít zip do oddílové mikiny, aby se lépe provlékala přes hlavu.

Začátek prvního workshopu byl rozpačitý. Navléci jehlu, udělat uzlík, zašpendlit si prasklý šev a zašít ho vypadalo jako nadlidský výkon. Pak se ale holky rozjely a splnily všechny připravené aktivity.

Projekt pokračoval výrobou potítka na zápěstí, **výrobou žízály Knoflíkandy**, na kterou každý z účastníků našel tři knoflíky, každý s jiným počtem dírek. K Vánocům od našich děvčat dostali prarodiče vlastnoručně nazdobený knoflík s příběhem. Všichni se postupně zdokonalují. Nejlepší jsou ale společné zážitky z práce, radost a elán do dalšího praktického vzdělávání.

Projekt s šablonami doporučujeme všem, zvládne ho každý. Je to bezva zpestření oddílového programu. Opravdu moc děkujeme.

Marta Szucsová,
TOM Krokodýl, Ostrava

Přespávačka v klubovně

Naše letošní tradiční listopadová přespávačka v klubovně – Slavnost podzimních mlh - se nesla tentokrát spíše v duchu přicházející zimy. Místo bloudění v mlze nám při večerním dobrodružství pod nohama křupal čerstvý sníh. To nám ale vůbec nevařilo, naopak, zimní noční les měl své kouzlo.

Ze všeho nejdřív jsme v klubovně našli a přečetli si hádanku a pak jsme vyrazili do lesa zjistit na ni odpověď. Děti postupně ve dvojicích prošly stezkou, na které potkaly postupně šest obrázků osvětlených svíčkami a měly si pamatovat jejich pořadí. Na konci je čekaly stejné obrázky, každý s jedním písmenkem. Pokud je děti správně seřadily, mohly si přečíst odpověď. Všem se to podařilo, v cíli se pak podepsali na pamětní listinu.

Správná odpověď zněla PUŠTÍK. Pustili jsme si také nahrávku hlasu této krásné sovy. V tmavém zasněženém lese zněla opravdu působivě.

Po návratu do klubovny jsme si ve třech skupinkách připravili tři podzimní čajíky z výborných surovin. Měli jsme velký výběr - jablíčka, hrušky, pomeranče, skořice, hřebíček, badyán, máta a další... Každá skupinka si vybrala a nakombinovala svoji vlastní směs a vytvořila tak jedinečnou variaci podzimních chutí. Pak jsme uspořádali ochutnávku a zhodnotili jsme, který čajík komu chutnal nejvíc.

Po večeri už následovala hlavně zábava, společné hry a písničky s kytarou, během kterých se děti postupně odebíraly zachumlat do spacáků. Třeba se jim pak zdály

Bydlím v dutinách stromů v listnatých i smíšených lesích, v nížinách i v horách. Někdy se usidlím i v parcích nebo starých alejích. Jsem tichý noční lovec. Sedám na vyvýšených místech a trpělivě čekám na svou kořist. Tu poznám hlavně podle sluchu, který mám výborný, i když moje uši nejsou vidět.

Nejvíc si pochutnám na drobných hlodavcích, nepohrdnu ale ani menšími ptáky nebo třeba hmyzem. Mám dokonalé mimikry, dokážu dokonale splynout s kůrou stromů. Jsem také herecká hvězda, zahrál jsem si důležitou roli ve filmové pohádce Tři oříšky pro Popelku.

hezké sny o nočním lese a sovím houkání, možná i o moudré Rozárce z pohádky. Víte, ze které?

*Martina Zdiarská-Mery,
TOM Stopaři, Kovářská*

Pochod za Světluškou

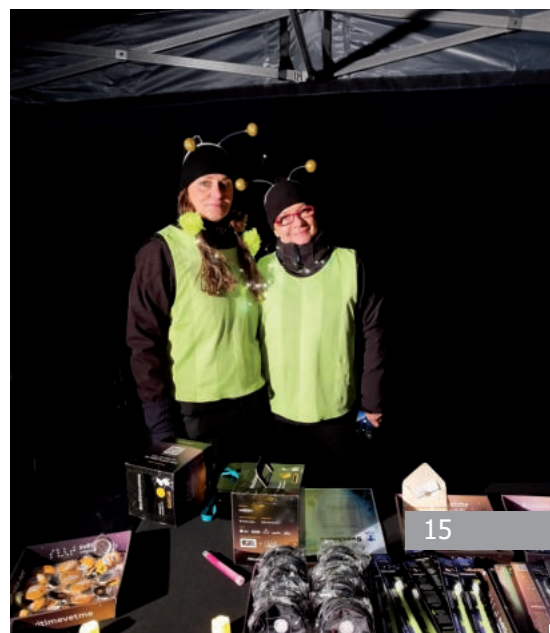
V sobotu 8. listopadu se v Chropyni uskutečnil tradiční Pochod za Světluškou, který již několik let pořádá TOM Kamínek. Akce byla určena pro děti i dospělé a jejím cílem bylo podpořit Nadační fond Světluška, který pomáhá lidem se zrakovým postižením.

Účastníci pochodu se po setmění vydali na trasu osvětlenou světýlky s tematickými stanovišti, na nichž je čekaly různé pohádkové i tajemné postavy. Nechyběly úkoly, hádanky ani možnost vyluštit tajenku v Braillově písmu, která mnohým přiblížila svět nevidomých.

V cíli si mohli návštěvníci zakoupit nadační předměty, a přispět tím na dobrou věc. Celkově se během večera podařilo vybrat **11 305 Kč**, které byly odeslány na podporu Nadačního fondu Světluška.

Rádi bychom poděkovali městu Chropyně za podporu, Nadačnímu fondu Světluška a všem dobrovolníkům, kteří se na organizaci podíleli. Obrovské poděkování patří také téměř třem stovkám účastníků, kteří pomohli s námi svítit lidem se zrakovým postižením na cestu. Těšíme se na další ročník!

*Anna Bláhová,
TOM Kamínek, Chropyně*

Z činnosti Klubu českých turistů

Putování po Nepálu, Chile a Argentině

Už jsme vám představili tábor prarodičů s vnoučaty, teď se pokusíme vybrat zážitky z trochu jiného soudku. Kromě více než osmdesátileté tradice letních stanových táborů oplývá odbor KČT Sokol Turnov ještě jednou zvláštností, a to jsou putáky. Dnes se tomu říká spíše treky.

Prostě vyrazit na putování, nejlépe se stanem, vědět, kde hledat nocleh, kde najít vodu, jak si uvařit, co dělat za nepříznivého počasí, co si vzít nezbytného a co si určitě s sebou nebrat. Poznáváme Českou republiku, Evropu, a v posledních skoro už čtyřiceti letech i svět. V historii našeho odboru bychom putáků našli přes dvě stovky – pěších, cyklistických, vodáckých i zimních.

Jak na to? Dobré je začít od **tomíků**. Vydat se na kratší putování ze stálého tábora, ve věku teenagerů vyrazit se zkušeným vedoucím na delší cestu po horách, pak „roztáhnout křídla“ a vylétnout do světa. Dokonce je možné se pustit na puták i s menšími dětmi a je to parádní. A když děti odrostou, je tu čas pro cestování (skoro) po celém světě. Zde je ochutnávka z podzimních cest členů našeho odboru.

● První výpravou byla okružní cesta po středním Chile a přilehlé části Argentiny, kterou podnikli naši členové Jana a Míra Mejzrovi. Po dvou předchozích cestách, v roce 2019 do Patagonie s dvěma treky do NP Torres del Paine a NP Los Glaciares a v roce 2023 na sever do ob-

lasti pouště Atacama a salarů, dokončili poznávání andských oblastí těchto dvou zemí. Cesta dlouhá 6 500 km autem je zavedla do národních parků (Conguillio, Huerquehue, Alerce Andino, Chiloé, La Campana, Nahuel Huapi, Lanín, El Leoncito) od tichomořského pobřeží s lachtany, tučňáky, tereji a pelikány po horské oblasti And s majestátními kondory.

● Druhá skupina se vydala do argentinských And s cílem vystoupat co nejvýše. Jejich cesta byla natolik zajímavá, že vás s ním seznámí v příštím čísle v samostatném článku.

● Třetí parta zamířila do Nepálu a prošla trek kolem majestátní osmitisícovky Manaslu od zelených údolí, kolem buddhistických klášterů po zasněžené himálajské průsmyky. Součástí výpravy byla i cyklistická minivýprava kolem Annapurny. Tuto „bláznivou cyklo výpravu“ přes sedlo ve výšce 5000 metrů podnikl člen KČT Turnov Milan „Dědas“ Dědek, se kterým přinášíme rozhovor.

Zbyněk Báča

Cyklistika v extrémních výškách

Milan Dědek kamarády přezdívaný Dědas je členem KČT Sokol Turnov. Je to i cestovatel, dobrodruh a cyklista, který na podzim vyrazil do Nepálu, aby zde absolvoval dva vyhlášené treky. Kolem Manaslu a Annapurny. Ten první s kamarády klasicky, ten druhý sólo na kole. A to včetně přejezdu sedla Thorang La s výškou 5.416m.

Kde se vůbec zrodil takový nápad?

Já jsem byl v Nepálu před dvěma lety, Tehdy se přechod nepovedl, protože nám napadlo hodně sněhu a museli jsme se otočit. A už tehdy jsem tam viděl pár lidí na kole. Samozřejmě mi to vrtalo hlavou. Když jsme se letos rozhodli, že se do Nepálu vypravíme znovu, bylo jasné, že to bude s kolem

Pochopil jsem, že jsi s sebou měl svoje vlastní horské kolo.

Vlastně to není nic složitého. Složíš ho do papírové krabice z cykloservisu, zaplatíš si trochu dražší letenku a kolo přistaně v Katmandu. Já byl domluvený s agenturou, co nám zajišťovala průvodce a nosiče na první trek, že mi krabici přepraví, kam budu potřebovat. Když jsme dokončili Manaslu trek, tak v městečku Besisahar na mě kolo čekalo. Vyndal jsem ho z krabice, sestavil a hned druhý den ráno jsem vyrazil směrem Annapurna trek.

Jaké je to, jezdit na kole v pětitisícových výškách?

Musím předeslat, že jsem měl fantastickou aklimatizaci z prvního treku kolem Manaslu. Bez toho by to vůbec nešlo. Nebo bych hrozně trpěl a byl výrazně pomalejší. Jelo se mi opravdu hodně dobře. Velká část treku vede po solidní cestě nebo dokonce po silnici. Samozřejmě vrcholová část přes sedlo se musí tlačit nebo nést. Když před dvěma týdny přišel monzun a v sedle leželo více než metr sněhu, byla to velká zábava. Něco mezi krasobruslením a jízdou na skibobu. Ale během jednoho dne sjet dolů tři tisíce výškových metrů, na to budu vzpomínat celý život. Suma sumárum 160 km za čtyři dny, pěšky se to chodí 12 dní.

Kde jsi spal a co sis všechno vzeš s sebou?

Nepálské treky jsou skvělé tím, že všude jsou tzv lodge, což jsou takové jednoduché penzionky. Jednoduché spaní ve vlastním spacáku a skromná, ale skvělá místní kuchyně. Takže vlastně řešíš jen oblečení, abys zvládnul vedro v údolí a minus 10 když vyrazíš ráno na vrcholový den, spacák, mobil, nabíječku a nejnutnější náhradní díly na kolo. Když si vzpomenu, že jsem šlapal po sněhu v pěti tisících v cyklistických tretrách, protože jsem neměl jiné boty, tak si i teď klepu na čelo.

Co tě na Nepálu tak baví?

Je to unikátní kombinace příjemných lidí, majestátní přírody, exotické kultury a dobrého jídla

*s Milanem Dědkem hovořil
Zbyněk Báča*

Na tomto odkazu najdete celý rozhovor o nepálském putování.

Lesní moudrost je životní moudrost

Ernest Thompson Seton přibližuje lesní moudrost mnoha praktickými způsoby. Jeden z nich je Sedm tajemství lesa. Nejsou tajemstvím pro nikoho, kdo má srdce otevřené woodcrafterskému pobytu v přírodě. Pokud mám přemýšlet o tom, jak mě formovala lesní moudrost a jak lesní moudrost ovlivňuje moje běžné žití, nemohu vynechat právě Sedm tajemství lesa.

Huboká zimní noc plná sněhu a planoucích hvězd poté, co jsme se potili viniti. Výhled do kraje z hřebenů Velké Fatry. Opravdové emoce při spontánním obřadu za shořelé týpí našich přátel. Odpočinek po celém dni stráveném na brigádě na Kosím potoce, z konvice se nalévá kafe a všichni se smějí.

Josef Porsch – Ablákela
ablakela@gmail.com

pokračování v dubnovém čísle Tomíka

Cílem výchovy lesní moudrosti je člověk vysoké lidské úrovně, tedy člověk

- pečující o své zdraví a tělesnou zdatnost
- žijící v souladu s přírodou
- dbající na všestranný harmonický rozvoj
- hledající poznání
- pevných morálních zásad
- prospěšný svému okolí

Setonovým prvním tajemstvím lesní moudrosti je čtyřnásobný zákon. Je to takový maják, který v člověku někdy více a někdy méně svítí. Přináší do života žárovky hodnot, aby se člověk mohl podle majáku orientovat na moři života.

Už třicet let se s hodnotami obsaženými ve čtyřnásobném zákonu setkávám, jsou ve mně tedy velmi hluboko, ale mám stále na čem pracovat. Woodcrafterské hodnoty jsem potkal hned na první schůzce kmene Walden, kam jsem přišel s velkou touhou, ale zároveň velkým strachem: „Pojď dál! Chceš čaj? Jo, a my jsme se potkali na Strahově? Jestli chceš, jedeme o víkendu na výpravu, přidej se!“

Walden byl vždy otevřený kmen a tuhle laskavost šířil do světa. Kdyby téhle hodnoty nebylo, nepsal bych teď tyhle řádky. Následovaly stovky dalších příležitostí zachovat se podle woodcrafterských hodnot. Na zpívání, na schůzkách, na vandrech, na táboření, na tábořích, na brigádách, na oslavách narozenin, na kurzech.

Cesta těla mě vede ke světlu krásy. K rozvíjení čistoty a síly mého těla, mé mysli a mé duše. Vede mě k péči o čistotu životního prostředí a mého okolí. Snažím se být čím dál víc autentický, a tedy čistý. Snažím se starat se o tělo, každé ráno cvičím, chodím do přírody, medituji a pracuji na sobě. To je podstata krásy.

Cesta mysli mě vede ke světlu pravdy. V něm svítí žárovky hodnot čestnosti, poctivosti a úcty k Velkému Duchu. Snažím se jednat poctivě a mluvit pravdu. Hledám cestu k Velkému Duchu, modlím se za druhé.

Cesta ducha mě vede ke světlu síly. Čím jsem starší, tím víc odvahy dostávám a jsem za to rád. Naslouchám moudrým starším, ale i mladším. Umím být potichu a poslední dobou i nahlas. Rozvíjím své sebeovládání.

Cesta služby mě vede ke světlu lásky. Pracuji na své laskavosti k druhým i k sobě. Snažím se pomáhat, kde je třeba, a kde mohu pomoci. Vyhledávám chvíle radosti ze života a toužím po tom, aby byly mými každodenními průvodci.

Světlo, které rozsvěcí žárovky a celý maják, je světlem Velkého Ducha. To světlo je pro mě život samotný. Když si tohle uvědomím, žiju opravdově a v přítomnosti. Stejně jako hodnoty, také odkazy na Velkého Ducha nacházím ve woodcrafterském programu od svých prvních krůčků. Na sněmu, v potní chýši, při vysvěcování týpí, během večerní písně, při osamělé vigilií na kopci, ve stovkách zážitků, které berou dech.

Plný podzim Práčet

V září začal nový oddílový rok a s ním i pravidelné oddílové schůzky. Tentokrát trochu netradičně. Zapojili jsme se totiž do **šablon**, a to konkrétně do inovativního vzdělávání se sedlářským boxem.

V říjnu následovala „Drakiáda“. Byl to už 27. ročník. Účast byla za poslední roky největší.

Následoval čtvrtý ročník nové akce – Deskoherního odpoledne. Přišlo 50 účastníků (včetně pořádajících a nemluvnat). Zahráli jsme si spoustu krásných stolních her, počínaje Prším, přes Opice na palmě, legendární řežbu v Tokiu až po přestřelky v Bangu.

Mnoha malým i jejich velkým rodičům zamotaly hlavu všudypřítomné hlavolamy. Po čtyřhodinovém maratonu jsme se všichni nabažili a spokojeně odcházeli do svých domovů. Moc děkujeme ZŠ Rapšach za poskytnutí prostor.

V listopadu jsme k oslavě revoluce přichystali malou procházku kolem Rapšachu. Start byl v klubovně a pomocí krátkých zpráv jsme obešli deset stanovišť. V prosinci proběhly (kromě každotýdenních oddílových schůzek) tři větší akce.

Začalo to celoměsíčním „Adventním šifrováním“. Od 1. do 28. prosince měli účastníci čas na vylustění čtyřadvaceti „vánočních“ šifer, které pro nás (a nejen

pro nás) připravuje Cryptomania s.r.o. Letos se zúčastnilo 31 členů i nečlenů oddílu. Sedmnáct z nich dokázalo vyřešit všechny šifry, za což mají náš nehynoucí obdiv, protože některé šifry byly letos obzvlášť vypečené...

První ročník nové akce – turnaje ve stolním tenise – proběhl v polovině prosince v tělocvičně ZŠ a MŠ v Rapšachu. I když nás potkala menší krize (někteří hráči na poslední chvíli onemocněli nebo

zaspali), sešlo se nás krásných 14 aktivních a perfektně připravených sportovců.

Celá akce probíhala v pohodové předvánoční atmosféře a klidu. Za zmínku rozhodně stojí krásná, vlastnoručně vyrobená počítadla, která dodala turnaji speciální kouzlo. Za necelé tři hodiny jsme měli hotovo!

Letošní už 41. ročník Vánočního turnaje v líném tenise byl poznamenán velkou nemocností. Sešlo se jen pět soutěžících dvojic plus jeden pořadatel a slovy tři diváci, ale zato jsme poprvé hráli systémem *každý s každým*.

Nový rok 2026 jsme zahájili Novoroční výpravou kolem Dračice, spojenou s prvním pečením buřtíků. Ty buřtíky jsou naší tradicí od roku 2010.

Od té doby chodíme stejnou trasou a buřtíky pečeme „V Pekle“, pod starým mostem, který vede, jak říkají naše děti, odnikud nikam. Byl totiž součástí cesty, kterou se vozila drčená železná ruda z Hamru v osadě V Myti do železáren ve Františkově.

Osadu a s ní i hamr a část cesty však na konci 19. století spláchla povodeň na říčce Dračici, a tak zůstal jen most. Letos nás vyšlo třiadvacet a jeden pejsek. Přestože po mnoha letech napadl sníh, který lákal na běžky, nevyužil toho nikdo.

A takhle si tu v Rapšachu (u nás se říká „na Rapšachu“), obci s šesti stovkami obyvatel, žijí Práčata už čtyřicátý šestý rok.

Karel Snětina-Kája,
TOM Práčata, Rapšach

Vzdělávání u tomíků v roce 2026

Rád bych představil první várku vzdělávacích akcí na rok 2026. Máme už termíny pro školení vedoucích TOM, hlavních vedoucích táborů a INKU – instruktorský kurz. Můžete se těšit i na speciální vzdělávací akce, jako je kurz vedoucí a lana, zážitkový kurz či kurz pro programové vedoucí. Připomínám i vzdělávací pobytové akce hrazené ze šablon, zaměřené na turistické závody, práci ve mlýně a sušení a moštování ovoce. Nesmím zapomenout i na novinku, a to kurz Lapbook aneb složka plná objevů.

Také bych rád upozornil na novou formu vzdělávání, kterou jsme si vyzkoušeli už v loňském roce. Některá jednodenní školení jsme zařadili do kategorie „přijedeme za vámi“. Jedná se o nabídku vzdělávacích aktivit, kdy na vaši oddílovou akci přijede odborný lektor s připraveným programem.

Může se jednat o samostatné školení, kdy se sejdou zájemci z jednoho či více oddílů a absolvujete vybrané jednodenní školení. Druhou variantou je, že pořádáte svoji akci – schůzku, interní školení,

výpravu a potřebujete obohatit svůj program. I v tomto případě si můžete pozvat odborného lektora a on vám připraví aktivitu na míru.

Přihlásit se můžete na stránkách vzdělávání Asociace TOM – záložka vzdělávací akce, kde také získáte bližší informace o jednotlivých kurzech a školeních.

Standa Preis,
rada vzdělávání

Školení pro vedoucí		
Školení hlavních vedoucích táborů	Kamenka	17.4. – 19.4. 2026
Školení hlavních vedoucích táborů	Ochozy	15.5. – 17.5. 2026
Školení hlavních vedoucích táborů	Dědov	29.5. – 31.5. 2026
Školení pro vedoucí TOM	Kamenka	27.3. – 29.3. 2026
Školení pro vedoucí TOM	Sloup	6.11. – 8.11. 2026

Vzdělávací pobytové akce hrazené ze šablon		
Turistické závody a jak na ně!	Pstruží	20.3. – 22.3. 2026
Jak se žilo ve mlýně	Oparenský mlýn	17. – 19.4. 2026
Jak se žilo ve mlýně	Oparenský mlýn	22.5. – 24.5. 2026
Turistické závody a jak na ně!	Pstruží	11.9. – 13.3. 2026
Sušení ovoce a moštování	Oparenský mlýn	25.9. – 27.5. 2026
Sušení ovoce a moštování	Oparenský mlýn	9.10. – 11.10. 2026
Turistické závody a jak na ně!	Pstruží	30.10. – 1.11. 2026

Školení pro instruktory pro vedení programu a osobnostní rozvoj		
Lapbook aneb složka plná objevů	Ostrava	7.3. 2026
Lapbook aneb složka plná objevů	Praha	11.4. 2026
INKU instruktorský kurz	Domašov	7.5. – 10.5. 2026
Kurz pro programové vedoucí – hry	Svratouch	24.4. – 26.4. 2026
Vedoucí a lana	Dědov	5.6. – 7.6. 2026
Zážitkový kurz	Jizerské hory	27.10. – 1.11. 2026

Vzdělávací pobytové akce hrazené ze šablon
Vzdělávací aktivity – přijedeme za vámi
To zvládnou – kurz první pomoci pro vedoucí
Netradiční hry v klubovně
Lapbook aneb složka plná objevů
Turistický závod je tu pro vás

Co bylo v listopadu, prosinci a kousku ledna 2026

■ Dobří lidé z Nadačního fondu Světluška si vzpomněli na tomíky, kteří jim roky **pomáhají pomáhat** těm nejpotřebnějším, lidem slepým nebo se zbytky zraku, a pozvali je do krásného artdecového kina Vzlet ve Vršovcích. Tam se Anežka Šubrtová, Tomáš Novotný a Motýl, takto Daniel Rychlý z Kadaa, ocitli v opravdovském světle ramp a vidělo je v televizi víc lidí, než si kdy dovedli představit.

■ Bylo skvělé, že jsme mohli doslova s hořcem na klopi malou chvíli povídat s Kovym a Danou Batulkovou a že to vše bylo pro dobrou věc.

■ Spolkové náčelnictvo rozhodlo, že sněm v roce 2027 se bude konat v Hradci Králové, a to o víkend 22. až 24. ledna. Přivítá nás duchovní prostor Nového Adalbertina, klášterní skvost uprostřed Hradce Králové.

■ Vašek Holý, táta Hraboš a zahraniční rada našeho spolku, lákal tomíky a tomíčky na Eurorando do Německa. A nalákal, po místech nabídnutých německým spolkem Deutsche Wanderjugend se jen zaprášilo.

■ Michal Merhaut – Chroští z berounských Trilobitů poslal do světa druhý a následně i třetí díl seriálu Co oddíl spojil. Před jeho kamerou se rozpovídaly dvě manželské dvojice. Monika a Honza z opavského Kadaa a poté Ika a Vráta z Ostravy. Seriál tím ale rozhodně nekončí!

■ Turističtí závodníci hráli o sto šest! Tedy ti, kdo si zakoupili skvělou stolní hru vydanou Zdeňkem Vejrostou a jeho blízkými. Stojíte o ni? Napište si Zdeňkovi Vejrosto!

■ Devadesáté první narozeniny oslavila Maruška Bařinová z Divočáků ve Frýdlantu nad Ostravicí. Slavila s rodinou i oddílem a byla při tom svěží a dobré mysli.

■ Pětaosmdesátku oslavil nezdolný horelec a nestor brněnských tomíků Míloš Stejskal. Blahopřejeme!

■ Ústředí spustilo mazanou soutěž pro mazané tomíky, totiž soutěž chalupářskou. Prověří postřeh a pamatováka všech, kdo mají rádi naše základny, sruby, mlýny a vily a kdo se dokáže koukat očima dokořán otevřenýma. Soutěží se na webu a vede to ústřední sekretář Pepa Erben.

■ Z tomického nebe nám mává Vlasta Gottwaldová, která odešla v pozeňnaných dvaadevadesáti letech. Vzpomínat budou hlavně členové oddílu Viking.

■ Republikou pobíhali čerti, Mikulášové a ano, i andělé, a nadělovali českým a také ukrajinským dětem ve školách a v také v našich oddílech. V matičce Praze běhalo čertů a Mikulášů nejvíc, ale nadělovala tam i část naší politické scény. Co?

Urážky a nenaději těm, jejichž země je už čtyři roky pod palbou prožluklých vrahounů a kteří jsou dnes našimi sousedy, dětmi v oddílech, přáteli.

■ V Kralupech zasedla rada turistických závodů a rokovala o tom, kde, jak a kudy se běželo a kudy, kam, jak často, za co a s kým se poběží.

■ Roztočtí tomíci chystali 58. ročník Tříkrálové Okoře, jednoho z nejstarších českých pochodů.

■ Šéf tomíků se sešel s emeritním předsedou Klubu českých turistů Janem Havelkou a rád mu slíbil, že pomůže s přípravou jeho červnových devadesátých (sic!) narozenin.

■ Výchovná rada poslala do tomického světa slušnou várku školení, školeníček, kursů a zážitků, ve kterých si vyberou všichni (pohotiví) vedoucí.

■ Roztocké ústředí pod taktovkou Pepy Erbeny chystalo vánoční balíčky, totiž skvělé kulichy dvou barev a také nožíky s hořcem, šikovné a **pěkně vostré**. Ty obstaral Tom Fúsek. Obojí to udělalo v oddílech radost a my si už teď lámeme hlavu, co přijde po ponožkách, miskách, hrnkách, vykrajovátkách, šátcích na krk, medu, lahvích na vodu...Co prostě pošleme za rok. Tak se nechte překvapit.

■ V samém závěru roku navštívil náčelník spolku domeček v Uherském Hradišti a manželům Crlovým, milým správcům-osmdesátníkům, přivezl betlémek z Annabergu.

■ V domečku pobývali Čmoudíci, kteří ihned přišli s nesčetnými, ale dobře míněnými nápady na drobná vylepšení objektu, takže náčelník měl cestou do Valašského Meziříčí a Vsetína o čem přemýšlet.

■ Další cesta ale byla smutná: spolu s Ditou a Janou Homolkovými na Jirkův hrob ve Vsetíně a sám pak za Hopem na hřbitov ve Valašském Meziříčí.

■ Prezident republiky Petr Pavel pronesl na Nový rok skvělý, lidský a citlivý proslov. Věnoval ho z velké části neziskovým spolkům a občanské společnosti vůbec. Jmenoval hasiče, skauty, ale svá slova adresoval všem, kdo bezplatně a z dobroty srdce pracují pro náš stát a kdo jsou dneska znejistění neurvalými slovy některých politiků.

■ Aleš Sedláček i ostatní spolkoví náčelníci se snažili dostat ke staronovému ministru školství R. Plagovi a vstupovali do kontaktů s novými poslanci, vždy s cílem hájit náš spolkový svět.

■ Česká rada dětí a mládeže napsala svým spolkům, že se jí po několikaletem úsilí podařilo přesvědčit ministerstvo

zdravotnictví ke změnám táborové vyhlášky. Hygieničky už na táborech nebudou kontrolovat počet sprch, záchodů a umyvadel, ani nařizovat, že se děti nesmějí podílet na přípravě některých pokrmů. Latrina pro holčičky bude moci sloužit i chlapečkům a opačně.

Celkově je to posun k lepšímu a důvěra ve zdravý rozum vedoucích našich táborů.

■ Šéf ČRDMA Aleš Sedláček trochu lomil rukama nad tím, že se mu nepodařilo zrušit takzvaný **poslední oplach**.

Co to je? Vyhláška nadále ukládá to, že jídelní nádoby musí být na konci umývání rituálně polito tekoucí pitnou vodou. Jak si s tím na táborech nemajících vodovodní řad poradíme? Vezmeme velkou naběračku a budeme lít pitnou vodu na čisté nádoby z přiměřené výšky. Voda poteče, oplach bude dokonalý a všichni budeme šťastni.

■ Prvními třemi oddíly zaregistrovanými v letošním roce byly TOM Litomíci z Litoměřic, Průzkumník z Ostravy a Vrabčáci z Palkovic.

Fotografií se ještě vraťme ke Světlušce. Takhle radostně, ba odhodlaně, hleděli tři tomíci na Kového, Danu Batulkovou a miliony televizních diváků. Světluščímu konání v roce 2026 zdar – a oddílům, které se do tohoto smysluplného podniku zapojují přejme hodně energie.

Poštípaná historie, eh, hysterie

Pražské gymnasium Mensa udalo před pár měsíci na hygienické stanici, že studenti, kteří nocovali na našem oparenském mlýně, byli poštípani štěnicemi. Inu, štípance, ať k nim mládež přišla kdekoliv, jsou věc nepříjemná, ale udávat to hned hygieně? Tamní kohorta hygieniček je navíc vyhlášeně „k lidem“. Přitily se následující den, bez ohlášení, zato s velkým podivením, že nikoho nezastihly doma. Inu, Podroužkovi pracují mimo náhon, děti chodí do školy daleko od vantroch. Možná stačilo předem zatelefonovat.

Správcová mlýna Helenka, která o udání věděla od školy samé, povolala profesionální hmyzohubiče. Ti samosebou žádné štěnice nenašli. Náčelník spolku poté požádal písemně školu o úhradu zbytečného výjezdu, na což tamní ředitelka reagovala nasertivním telefonátem a později pohrůzkou právníkem. Jeden by si řekl: Mensa, tam jim to bude pálit. A vidíte...

Jaké z toho plyne poučení? Naše chalupy určitě nejsou bez chyby a z podlah se určitě nedá vždy jíst. Snažíme se ale, naši správci s námi.

Pamatujeme už leccos. Nočních kralův ožralých hostů nepočítaně, vyšroubovaných hlavíc topení či pocintaných koberců jakbysmet. Ve mlýně zažili turnus mužů, kteří si přijeli posilovat mužské sebevědomí a protože to se nejlépe dělá bez oděvu, nechťeli, aby v té době správcovala žena, Helenka. Báli se, že by je okoukala.

Tomáš Novotný

Naši milí správcové

Řada z vás Crlovy zná. Žijí v Sadech, místní části Uherského Hradiště, a víc než patnáct roků se nám starají o domeček. Vždycky je rád vidím. Manželé Josef a Marie Crlovi se čile zapojují do dění místní křesťanské komunity, zajímají se o současný život, jsou zapálenými lokálními patrioty.

Panu Crlovi rádi blahopřejeme k dvaosmdesátým narozeninám, které v lednu oslavil.

Tomáš Novotný

Tříkrálová Okoř

„Tak konečně na sněhu!“ zvolali asi naši pochodníci když se shůry začal v týdnu před akcí sypat sníh. Muselo to tak nějak být, protože ze startu jich vyrazilo asi 550, což je na poslední roky číslo docela vysoké. My v cíli jsme s napětím očekávali, s jakou letos přijdou, protože terén se tím pádem stal trochu náročnější, než v posledních letech. Oddíl Kulíšků byl připraven a až do soumraku se v rolích tří králů střídali ve vítání příchozích, vyhodnocování našeho zábavného kvízu a rozdávání cen a drobných upomínek na letošní ročník.

A pochodníci? Ti nešetřili chválou - počasí krásné a i když byla trasa díky sněhu náročnější, čekala je opět zastávka u kaple v Číčovicích se skvělými burty a pivečkem, na Okoři náš milý sokolník se svými dravci a v cíli veselí šermíři se svým programem.

Co dodat? Po osmapadesáté to bylo skvělé, náročné, ale stálo to za to! Takže příští rok opět na shledanou se všemi, kteří se v novém roce rádi projdou a tím zahájí další čas plný krásných zážitků na toulkách, pochodech a akcích všeho druhu. Za Kulíšky a Sviště zapsala

Jindra Pavlíčková

Tomík č. 137,
leden 2026

Časopis turistických oddílů mládeže.

Vydává Asociace TOM ČR

s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.

Tel. 220 910 460, 220 910 314

mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,

www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili: Jiří Chour,

Tomáš Novotný,

Denisa Stanislavová, Petr Balcer

Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Ondřej Chour

ostatní fotografie: oddíloví vedoucí

Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář.

Náklad 650 výtisků.

Vydání tohoto čísla podpořil

Klub českých turistů.

**Uzávěrka
příštího čísla
20. března 2026**

**Nový
šablonový
rok**

Drazí oddíloví vedoucí, začínáme druhou polovinu projektu Šablon. Neváhejte a zakládejte nové formuláře. Začínáme již naléhavě oslovovat jednotlivé zapojené oddíly, které nemají na kontě ani jednu šablonu. To je vzhledem k podmínkám projektu potřeba.

Děkujeme těm, kteří již na naše výzvy zareagovali. Chválíme například aktivní šablonový oddíl Maracaibo, který nový šablonový rok 2026 otevřel založením šablony s tématem Muzicírování.

Šablony – vaše naděje. Šablony – naše radost.

*Lukáš Hodek-Hodas,
lukas.hodek@a-tom.cz*

FunTOM

SVITAVY 6. - 10. KVĚTNA 2026

Pětidenní festival plný zábavy, nezapomenutelných zážitků a vzdělávání. Pro všechny mladé tomíky i zkušené kmety od 16 let. Přijďte se inspirovat, setkat se s přáteli a seznámit se s novými.

Inspirativní přednášky a workshopy

Setkání se zajímavými osobnostmi

Dobrá zábava i napětí při společných hrách

Koncert v šapitó

Relax u rybníka

**BUĎTE
U TOHO S NÁMI!**

Podrobný program budeme zveřejňovat postupně. Fotografie a videa z minulých ročníků najdete na www.fun-tom.cz. Pokud nechcete minout žádnou aktualitu nebo máte nápad na přednášku či workshop, vyplňte krátký formulář.

**Registrace
od 1. 2. 2026.**

Sledujte www.fun-tom.cz

VEVERKA JOACHYM ZACHRAŇUJE

